

Kad susjed postane monstrum: femicid i tamna strana ljudske psihe (3. priča)

Slučaj brutalnog ubojstva Lucije Topalović

U prosincu 2003. mirno prigradsko naselje Mičevac kraj Velike Gorice potreseno je nezapamćenim zločinom. Lucija Topalović, 23-godišnja studentica kriminalistike u četvrtom mjesecu trudnoće, brutalno je ubijena, a počinitelj je bio njezin bivši mladić Davor Celčić, 24-godišnji student elektrotehnike. Detalji zločina – od davljenja i udaraca sjekirom do sakaćenja tijela – šokirali su javnost i medije, koji su zgroženi pisali o “monstrumu iz susjedstva” koji je iz naizgled običnog mladića prerastao u okrutnog ubojicu. U nastavku serijala rekonstruirat ću tijek zločina, profil počinitelja, forenzičke i pravosudne aspekte te odjek koji je slučaj imao u društvu.

Tijek zločina

Pozadina odnosa. Lucija i Davor poznavali su se od djetinjstva jer su oboje živjeli u istome mjestu. No tek su se u ljeto 2003. zbližili: susreli su se na jednoj zabavi u Jakuševcu, izmijenili brojeve telefona i počeli povremeno viđati. Davor je važio za “domaćeg dečka” iz Mičevca, dok se Lucija kao tinejdžerica doselila iz Bosne i Hercegovine. U to vrijeme Davor je već imao stalnu djevojku, no svejedno je započeo kratkotrajnu vezu s Lucijom. On je bio student 4. godine zagrebačkog FER-a, a Lucija je studirala na Policijskoj akademiji (smjer kriminalistika) s ambicijom da postane inspektorica. Ta ljetna romansa rezultirala je neplaniranom trudnoćom, što je ubrzo postalo ishodištem tragedije.

Kobna noć na igralištu. Dana 17. prosinca 2003. Lucija je zatražila sastanak s Davorom kako bi mu priopćila važnu vijest. Te večeri sjela je u njegov automobil na seoskom igralištu u Mičevcu i otkrila mu da nosi njegovo dijete. Umjesto podrške, suočila se s negiranjem i gnjevom – Davor je vikao da dijete “nije njegovo” i optuživao je da je otac neka druga osoba. Rasprava je eskalirala; Lucija je inzistirala da govori istinu i tražila od njega samo da prizna očinstvo. Prema kasnijoj Davorovoj priči, u jednom trenutku navodno je došlo do fizičkog sukoba u kojem je ona njega navodno počela čupati i daviti, na što je on reagirao hvatanjem nje za vrat. Pravi okidač bijesa, pretpostavlja se, bila je Lucijina izjava: “U redu, dijete će biti moje, a s njim ću se prošetati na tvojoj svadbi”, čime mu je dala do

znanja da će roditi bez obzira na njegovo nepriznavanje. Ta rečenica, koja mu je sugerirala trajnu sramotu i odgovornost, dovela je Davora do ruba – nasrnuo je na Luciju i golim rukama počeo ju je gušiti.

Ubojstvo i sakaćenje. U naletu panike i bijesa, Davor je stezao Lucijin vrat dok se nije počela gušiti. Zatim je posegnuo u pretinac auta za plastičnim užetom i tri puta ga omotao oko njezina vrata, stežući ga svom snagom sve dok djevojka nije izdahnula. Lucija se očajnički borila za život – uspjela ga je izgresti po vratu i rukama ostavivši krvave tragove, no smrtonosni stisak nije popuštao.

Kada je shvatio da je ubio Luciju, Davor se našao pred groznom dilemom: kako se riješiti tijela? Najprije je pokušao inscenirati samoubojstvo – namjeravao je objesiti njezino beživotno tijelo o granu, no Lucijino tijelo bilo je preteško da bi ga podigao. Potom se odlučio na plan zakopavanja. Položio je Lucijino tijelo na suvozačko sjedalo i vezao ga sigurnosnim pojasom (u slučaju da netko primijeti auto, izgledalo bi kao da djevojka spava), a zatim se odvezao nekoliko kilometara dalje, u šumovito područje zvano Leštar u općini Orle. Tamo je iskopao plitki grob. Prije nego što je zakopao tijelo, počinio je zastrašujući čin “osiguravanja” šutnje žrtve: uzeo je sjekiru koju je imao u vozilu i više puta udario Luciju po glavi i tijelu, pa joj je nožem ili sjekirom odsjekao prste i šake. Odrezane dijelove ruku bacio je u obližnju rijeku Savu, vjerujući da će time otežati identifikaciju tijela. Nakon što je zakopao osakaćeno tijelo u jamu, sabrao se, sjeo u automobil i odvezao kući kao da se ništa nije dogodilo.

Istraga i uhićenje

Nestanak i prve sumnje. Sljedećeg dana Lucijini roditelji i prijatelji počeli su alarmirati policiju jer se djevojka nije vratila kući niti javljala na telefon. Lucija je prije odlaska te večeri povjerila prijateljicama da je trudna i da upravo ide razgovarati s Davorom, ocem djeteta, što je policiji odmah Davora postavilo u fokus istrage. Policija ga je kontaktirala već 18. prosinca na informativni razgovor. Davor se pojavio vidno uznemiren i – unatoč blagoj zimskoj klimi – odjeven u dolčevitu zakopčanu do grla, pokušavajući tako sakriti ogrebotine po vratu koje mu je Lucija zadala braneći se. Na policijska pitanja odgovarao je nervozno i proturječno: tvrdio je da “ne zna ništa” o Lucijinu nestanku, čak negirajući da mu je ona bila djevojka. Hladno je ustvrdio da su prekinuli i da ima drugu djevojku te da nema razloga znati gdje je Lucija. Odbio je i poligrafsko testiranje, a kao alibi je naveo da je kritične noći bio s društvom u zagrebačkoj Dubravi – što se nije poklapalo s informacijom koju je ranije dao jednoj poznanici (spomenuo joj je da je tu noć bio kod kuće). Unatoč neobičnom ponašanju i ogrebotinama, policija tada

još nije imala materijalnih dokaza za uhićenje. Lucijino tijelo nije bilo pronađeno, a Davor je uporno glumio nevinašce.

Pritisak obitelji i priznanje. U međuvremenu, Topalovići su samoinicijativno tragali za Lucijom. Njezin brat Vinko, saznajući 19. prosinca da je sestra bila trudna s Davorom, odlučio je osobno istražiti. Kontaktirao je Davorovog brata Damira i zajedno su otišli do kuće obitelji Celčić u Mičevcu. Davor ih je dočekao na vratima – izgledao je napeto, svjestan da se glasine šire. Pokušao je zapodjenuti neobavezan razgovor, no Vinko je odmah prešao na stvar, upitavši ga izravno: “Što se dogodilo s mojom sestrom?” Davor je uporno poricao bilo kakvu upletenost, priznao tek da je “nekoć spavao s Lucijom” ali da s njezinim nestankom “nema ništa”. Kako su dani prolazili, a Lucije nigdje, sumnja prema Davoru je rasla. Policija ga je više puta ponovno pozivala na razgovore. Pod teretom stalnih ispitivanja, laži i pritiska savjesti, Davor je naposljetku pukao. Dana 12. veljače 2004. – gotovo puna dva mjeseca nakon zločina – na ponovljenom ispitivanju u policiji Davor Celčić neočekivano je progovorio. Slomio se i u suzama priznao ubojstvo, te istražitelje odveo na zabačenu lokaciju u šumi gdje je zakopao Lucijino tijelo. Time je okončana iscrpljujuća potraga, a istina je napokon izašla na vidjelo. Za Lucijinu obitelj spoznaja da je “mirni student elektrotehnike” kojega su poznavali cijelog života zapravo brutalni ubojica bila je šokantna i nezamisliva.

Psihološka i forenzička analiza

Profil ubojice. Tijekom istrage i suđenja, stručnjaci psihijatrijske struke izradili su detaljan profil Davora Celčića. Utvrđeno je da je riječ o osobi izrazito emocionalno nezreloj, bez empatije i narcisoidnoj, kod koje se ispoljava kombinirani poremećaj ličnosti. Davor nije bio psihotičan – bio je smanjeno ubojiv u trenutku zločina (uslijed navedenih poremećaja) ali je sasvim dobro znao što čini, zaključili su vještaci. Drugim riječima, imao je poremećaj osobnosti, no ne i takav stupanj duševne poremećenosti koji bi ga lišio shvaćanja svojih postupaka ili osjećaja krivnje. Ključni motiv za ubojstvo bila je upravo Lucijina trudnoća, koju je Davor doživio kao neplaniranu prijetnju koja će mu “izokrenuti život naglavačke” i ugroziti njegov komoditet.

Sud je kasnije zaključio da je Davor bio svjestan njezine trudnoće i da ga je ta spoznaja stjerala u kut – u svojoj sebičnosti i strahu od odgovornosti odlučio je “riješiti problem” na najokrutniji način. Zanimljivo, prije zločina Celčić nije imao evidentiranu povijest nasilja; za okolinu je bio običan mladić, čak uzoran student. Ova disocijacija “normalne” vanjštine i mračne nutrine dodatno je zapanjila javnost. Psiholozi su primijetili i klasične obrambene mehanizme počinitelja:

Davor je do samog kraja pokušavao krivnju svaliti na žrtvu, opisujući Luciju kao “laku, bahatu, agresivnu, posesivnu i napornu” djevojku kako bi umanjio svoju odgovornost. Takvo blaćenje ubijene, uz istovremeno deklarativno kajanje, pokazalo je potpuni izostanak iskrenog kajanja i empatije.

Forenzički nalazi. Čitav slučaj pratile su i brojne forenzičke radnje koje su rasvijetlile zločin. Već pri prvom ispitivanju, policajci su zamijetili ogrebotine na Davorovim rukama i vratu – tragove Lucijine borbe za život. On ih je lakonski pokušao objasniti time da se “ogrebao noseći granje”. Kasnije je priznao da su te ozljede nastale dok ga je Lucija grebala pokušavajući pobjeći. Pregledom Davorova automobila i mjesta ubojstva pronađeni su forenzički dokazi, uključujući plastično uže kojim je počinjeno davljenje, što je potvrdilo modus operandi opisan u njegovu iskazu. Nakon ekshumacije tijela, obavljena je obdukcija koja je dala ključne informacije. Potvrđeno je da je Lucija u trenutku smrti bila oko četiri mjeseca trudna te da je Davor Celčić biološki otac nerođenog djeteta. Time je nepobitno odbačena njegova laž da dijete “nije njegovo”. Obdukcijski nalaz također je potvrdio brutalnu prirodu napada – višestruke ozljede glave i tijela od tupe sile (što se poklapalo s udarcima sjekirom) i tragove davljenja užetom. Identifikacija tijela, unatoč odsječenim šakama, nije predstavljala problem zahvaljujući Davorovom priznanju i očuvanim dijelovima tijela; no počiniteljeva namjera da oteža prepoznavanje žrtve rezanjem šaka svrstava se među najužasnije forenzičke detalje slučaja. Forenzičari su izvadili DNK profile i dodatno potvrdili identitet žrtve. Sav prikupljeni materijalni dokazni materijal kasnije je prezentiran na suđenju, rekonstruirajući tijek događaja tog kobnog dana.

Sudski epilog

Tužba i suđenje. Optužnica protiv Davora Celčića teretila ga je za kazneno djelo teškog ubojstva. Zbog činjenice da je Lucija bila trudna, tužiteljstvo je nastojalo kvalificirati zločin kao dvostruko ubojstvo (smrt trudnice i njenog nerođenog djeteta) što bi nosilo i strožu sankciju. No, kako je pobačaj tada u Hrvatskoj bio ilegalan, sudsko vijeće nije pravno prihvatilo tu kvalifikaciju – embrij se nije tretirao kao zasebna žrtva u smislu kaznenog djela ubojstva. Unatoč tome, trudnoća je uzeta kao posebno otegotna okolnost, što je naznačeno već u činjeničnom opisu presude. Suđenje je održano na Županijskom sudu u Velikoj Gorici pred vijećem kojim je predsjedala sutkinja Sanja Katušić. Davor Celčić je tijekom suđenja iznio obranu u kojoj je ponavljao svoju (neuvjerljivu) priču o tome da ga je Lucija provocirala i “prva napala”. Istodobno je formalno izjavio kajanje i izrazio sućut obitelji žrtve, no ti navodi nisu impresionirali sud.

Štoviše, odmah nakon tih riječi nastavio je ocrnjivati ubijenu djevojku pogrdnim opisima njenog karaktera. Takvo kontradiktorno ponašanje – tobožnje kajanje, a u

istom dahu optuživanje žrtve – sud je protumačio kao izostanak istinske pokajničke svijesti. Psihijatrijski vještaci posvjedočili su o njegovu poremećaju ličnosti i smanjenoj ubrojivosti, ali su naglasili da je dobro razlikovao dobro od zla u času zločina. Ključno pitanje na sudu bilo je je li Davor znao da je Lucija trudna kada ju je ubio, što je on pokušavao negirati. No, na temelju dokaza i iskaza, sudsko vijeće je utvrdilo da je itekako bio svjestan trudnoće – uostalom, to je bio motiv njegova čina – te mu tu činjenicu uzelo kao otegotnu prigodu. Sutkinja je u obrazloženju presude istaknula Davorovu emocionalnu hladnoću i sebičnost, rekavši kako je tijekom cijelog postupka bio miran i proračunat, brinući samo za sebe i svoju obitelj, bez iskrene empatije za žrtvu. Sud nije povjerovao u iskaze o kajanju, ocijenivši ih neiskrenima.

Presuda i kazna

Davor Celčić oglašen je krivim za teško ubojstvo trudne osobe. Osuđen je na jedinstvenu kaznu od 25 godina zatvora, što je jedna od najstrožih kazni izrečenih za pojedinačni zločin tog vremena. Pri odmjeravanju kazne sud je cijenio otegotne okolnosti: iznimnu okrutnost (sakaćenje tijela), bešćutnost počinitelja te činjenicu da je usmrtio trudnicu, čime je ugasio dva života u jednom djelu. Olakotne okolnosti bile su malobrojne – tek ranija neosuđivanost i relativna mladost – no njihova je težina bila neusporedivo manja od monstroznosti zločina. Presuda je izazvala zadovoljstvo kod tužiteljstva, ali i određenu gorčinu u javnosti: mnogi su smatrali da je 25 godina preblaga kazna za ovakav zločin i da je Celčić zaslužio doživotni zatvor. Ipak, prema tadašnjem zakonu, kazna dugotrajnog zatvora od 40 godina bila je rezervirana za najteže oblike višestrukih ubojstava, pa je 25 godina zatvora de facto predstavljalo maksimum koji je sud smatrao primjerenim u konkretnom slučaju (pogotovo uzimajući u obzir smanjenu ubrojivost počinitelja). Obrana se žalila na presudu, no Vrhovni sud je potvrdio osuđujući presudu i kaznu, čime je ona postala pravomoćna. Celčiću se u izrečenu kaznu uračunalo vrijeme provedeno u pritvoru od veljače 2004. nadalje. Svoju dugogodišnju kaznu započeo je služiti u zatvoru Lepoglava, a prema izračunu datum izlaska na slobodu predviđen je za 12. veljače 2029. godine. To znači da će za svoj zločin provesti četvrt stoljeća iza rešetaka – kaznu koju obitelj ubijene i dio javnosti smatraju nedovoljnom u odnosu na težinu gubitka.

Etičke i društvene implikacije

Slučaj ubojstva Lucije Topalović ostavio je dubok trag u hrvatskoj javnosti, otvarajući brojna pitanja o prirodi zla, kažnjavanju zločina i društvenom odnosu prema nasilju nad ženama. Mediji su opsežno izvještavali o ovom zločinu u dokumentarističkom tonu, svrstavajući ga među “zločine koji su potresli Hrvatsku” zbog njegove brutalnosti. Naglašavan je kontrast između Davorove uredne

vanjštine i monstrozno čina – motiv koji je često sažiman frazom da je “mirni susjed postao monstrum”. Javnost je reagirala zgražanjem i bijesom; u komentarima su se mogli čuti pozivi da se ubojicu najoštrije kazni, pa čak i zahtjevi za vraćanjem smrtne kazne ili barem uvođenje doživotnog zatvora za ovakve slučajeve. Stručnjaci su primijetili da je široko rasprostranjeno mišljenje kako je ovakav zločin praktično neoprostiv. “Kako da mu oprostim – ubio je cijelu našu obitelj”, zavapio je Lucijin brat Vinko, izražavajući golemu bol i neizmjeran gubitak koji je obitelj Topalović pretrpjela. Njegove riječi oslikavaju i širi etički problem: može li obitelj ikada oprostiti počinitelju ovako okrutnog djela? Prema riječima uglednog psihijatra pok. dr. Ljubomira Hotujca, od najbližih se realno ne može očekivati oprost kad je član obitelji ubijen na tako okrutan način – “nema te osobe koja bi to mogla oprostiti”. Mnogi su stoga smatrali da je jedina moralno prihvatljiva satisfakcija za ovakav zločin dugotrajna patnja počinitelja u zatvoru, što je i ostvareno dosuđenom kaznom.

Društveni odjek ovog slučaja ogledao se i u povećanoj svijesti o fenomenu partnerskog nasilja i femicida. Lucija Topalović postala je tragičan simbol žrtve koja je stradala zbog muške posesivnosti i straha od odgovornosti. Njezina smrt pokrenula je rasprave o potrebi ranog prepoznavanja znakova opasnosti u nasilnim vezama, čak i onima koje izvana djeluju “normalno”.

Krije li se monstrum u svakom ‘mirnom//normalnom čovjeku’ pitali smo psihijatra, prim. dr. sc. Vladimira Sablića iz KBC-a Rijeka.

Vladimir Sablić: „Pitanje koje ste postavili, vrlo je kompleksno. No s psihijatrijskog stajališta mogu reći sljedeće: nijedna osoba nije potpuno imuna na psihološki slom. Svatko u sebi nosi kapacitet za agresiju, pitanje je samo koliko je ta agresija inhibirana i kako je socijalno i psihološki kanalizirana. Ako je osoba emocionalno stabilna i socijalno dobro usmjerena, puno će teže doći do razvoja nepredvidivog i agresivnog ponašanja. Kada obrambeni mehanizmi popuste, kada situacija koja je baš za tu osobu vrlo stresna i traumatična postane za tu osobu neizdrživa, može se otvoriti prostor za ekstremno ponašanje. Dakle, tu isto tako treba pristupiti individualno.

Iz tog razloga često je nemoguće predvidjeti takve događaje, a psihijatar Sablić otkriva je li moguće učiniti nešto u prevenciji: „Sigurno se može, ali to podrazumijeva prvenstveno edukaciju društva u cjelini, odgoj, roditeljstvo, jačanje samosvijesti i autentičnosti pojedinca, koje neće dozvoliti vlastito kompromitiranje i upadanje u zamku loših ljudi. Naučiti prepoznavati „lažni self“ i jačati vlastiti. Ljubaznost i pristojnost ne smijemo gledati izolirano, već učiti čitati između redaka

jer su to često samo socijalne maske. A iza njih se, ako ne pazimo, zaista može skrivati „monstrum“ koji čeka okidač. Samo jedan – pogrešan trenutak.“

Aktualizirale su se i rasprave, puno se govorilo o zaštiti trudnica i žena općenito – o tome koliko daleko može ići očajnički pokušaj počinitelja da izbjegne odgovornost za dijete. Slučaj je poslužio i kao škola policiji te institucijama: premda su u konačnici počinitelja razotkrili i priveli pravdi, u početku se propitivala učinkovitost potrage za nestalima i postupanja u prvim satima istrage. Ipak, brza identifikacija sumnjivca (zahvaljujući Lucijinim prijateljima koji su odmah ukazali na Davora) pokazala je koliko je važna komunikacija i ozbiljno shvaćanje prijave nestanka.

Na kraju, tragedija Lucije Topalović ostaje zapamćena kao opomena koliko nasilje može eskalirati kada se spoje narcisoidna sebičnost i strah od društvene osude. U jednoj od najdirljivijih izjava, Lucijini roditelji kazali su da je Davor njezinim ubojstvom “ubio i njih” – jer takav gubitak nepovratno mijenja živote najbližih. Ova je priča u javnosti često ispraćena i pozivom na suosjećanje s žrtvama umjesto banalizacije zločina.

Stoga slučaj Lucije Topalović nosi trajnu etičku pouku: iza fasade naizgled pristojnih života mogu se kriti mračne tajne, a na zajednici je odgovornost da nasilje prepozna na vrijeme i zaštiti one najugroženije, kako se ovakva tragedija više nikada ne bi ponovila.

****ovaj članak je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti***